



15. aastakäik

Arst number 15 top.

Printimiseks
Eesti Raamatukogu

1916

Meie Mats

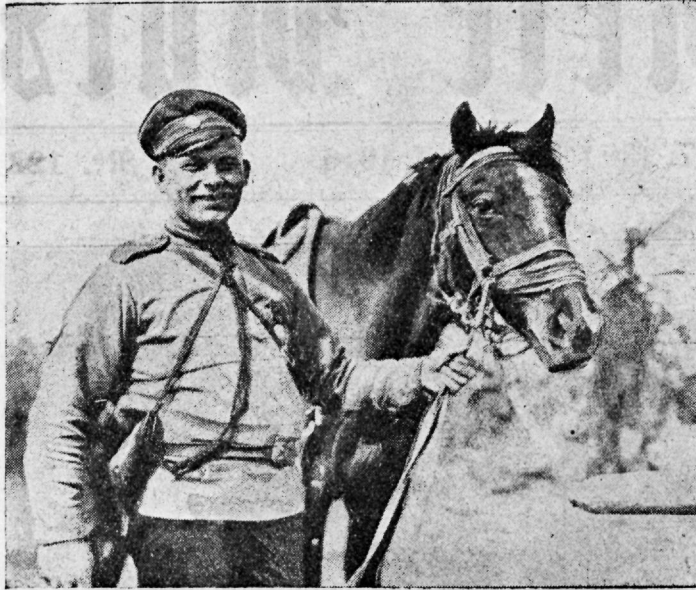
Nr. 122.

Laupäeval, 17. (30.) detsembril 1916.

Nr. 122.



Mustamere lõunarannal.



Sõbrad. (Ülesvõtte, [tähtsustatud] järel.)

Jõulud tulevad!

Pereisab „ähmi“ täis,
sest et warsti jõulud käes,
sest et hüljab lastesuu:
„Papa, tee meil' jõulupuu!..“

Nagu juhkurt, liha „fabas“
ootama pead „õhus wabas“,
nõnda wist ka olema
saab meil jõulupuudega.

Siis: ei ole küünalid saada, —
wõid pool linna läbi a'ada!
Jõulupuule, nagu panf,
otfa pane pigilamp . . .

„Pontsid“ armsad laste filmas,
aga nad on hirmsas hinnas!
Edeste, pole suurem häbi:
„pontsi“ asemele — läbi!

Jõulu laulu õpetada
pole aega. Kus ja seega! . .
Ema pääwad läbi wäljas
seisab fabas toidu nälgas.

Ja koormatud on tööga . . .
Nagu kaela ümber lõõga
tunneb see, kel' lapsesuu
hüljab: „Tee mull' jõulupuu!“ . .

— Dr. Mina.

Kadunud poeg.

Elsbeth Borcharti roman. (Järg 5.)

Seda filmapiltu tarwitas mees. Mõne sammuga oli ta röödu peal ja jäi seal Inge seljataga seisma.

„Preili Inge.“

Inge pööras rõõmsa kohtumisega ümber.

„Mister Williams, ometi tulete teie!“

Inge ulatas tale käe, mida see südamlikult surus.

„Kas te seda uskuda ei tahtnud? — Ma töötasin ju seda, kuigi see ka weidi hiljats oleks jäänud.“

„Ustume siis wanemate juure sisse, mister Williams.“

„Kas ei wiibits meie enne weel weidi wäljas? Õht on nii hea ja warste, ma tulen ju praegu ka töölt.“

„Seameelega. — Teie töötate aga liig palju, mister Williams.“

„Wõi nii? Arwate teie?“

Ameriklane naeratas ja toetas ennast wõre najale, mille juures Inge seisis.

„Jah, teie peaksite rohkem puhkuse peale mõtlema.“

„Edaspidi — praegu küll weel mitte. Mina olen esimene töömees wabrikus, ja mida ma teistelt nõuda tahan, seda pean ma ka ise tegema. Kui öeldakse, et ma — inimest alandawat ja tallawat, siis tahan ma ka ise wähemalt —“

„Mister Williams!“

See oli walus wahelühite.

Ameriklane astus Inge kõrwa, wõttis tema käe oma sõrmede wahela ja waatas tema pisaratest märgadesse filmadesse.

„Olete teie minu peale wihane?“

Nii pehmelt ja õrnalt kui see palwe ka kõlas, ei wastanud Inge tema peale siiski mitte.

Williams wotas weidi aega.

„Kas te ikka endistwiisi minu wastu waenuline olete? On minu järelmõlemata sõnad meie wahel sõja jälle elule tutjunud?“

Seal raputas Inge pead.

„Ei, muidugi mitte. Aga teie ei tohiks mulle üht asja meelde tuletada, mida — noh, mida ma ka ise ei suuda enesele andets anda. Ma ütlesin seekord seda ühe äritatud inimese sõnade järele, ilma et ma järele oleksin kuulunud, kas nad ka tõega toflu käiwad. Niisid tean ma muidugi,

kudas lugu päriselt oli ja praegugi on. Eelised hoiawad ju palawalt ja armastusega teie poole, nagu seda harwa ette tuleb.“

„Seda kõneleb teie isa?“ küsis Williams. „Ja ka teie usute sedajama?“

„Jah.“

„Inge!“

„Mister Williams, kuulsite teie midagi? Mis see oli?“ küsis Inge korraga ärewalt ja jäi pimeduses kuulutama.

„Mina ei kuulnud küll midagi? Aga teie?“

„Mulle näis, nagu oleksid aiaft sammud kostnud?“ sofiatas Inge, „ma nägin puude all kellegi musta kogu liikawat — minu Zumal — Mister Williams — ah!“

Lühike karjatus. — Nähku haaras Inge amerikalase käewarrest kinni ja tõmmas tema nii tugewa hooga tagasi, et ta kukkuma pidi.

Peaegu seljamal ajal kõlas pauk.

Suits ja püskrohulõhn — ja selle peale sügam, kohutaw waukus. Ainult kaugeft kostsid weel ruttawat, pögenewad sammud —

Williams oli oma käe wärisewa Inge ümber pannud ja kumardas tema poole alla.

„Ilma teieta oleksin ma nüüd juba surunud olnud — — Teie päästsite minu tuuli eest, mis nüüd rõdu seinale sisse lendas.“

„Zumal tänatud.“ Inge wärises ikka weel. „Tema peab kinni wõtma. Minu Zumal, kui ta jälle kord —“

„Seda ärge kartke; teist tapmiselastet ta enam toime panna ei julge, wähemalt siin kohas siis. Ja kui ta seda siiski teeks? Miks peatsin ma teda ka siis kartma, kui ingel mind ometi kaitseb? Inge, Inge . . .“

Palawalt ja kirglikelt kõlasid need sõnad tema suust. Sa surus neiu õrna teha oma rinnale ja silis tema juukseid. —

„Inge, kus sa oled? Mis pauk see oli?“

Kahwatult ja terwest kehast wärisedes seisis proua Helmbrecht uste peal. Pimedas ei näinud ta kaht üksteise ümbert kinni hoidwat kogu.

Inge ärkas nagu unenäost ja wabastas enese lähku Williamsi käte wahelt.

„Ema, rahusta ennast, meie ei saanud wiga. Lähme tuppä isa juure, et ta mitte asjata hirmu ei tunnets.“

„Sa ei ole ütfinda, Inge?“

„Ei, ema — mister Williams —“

Enne pühi.

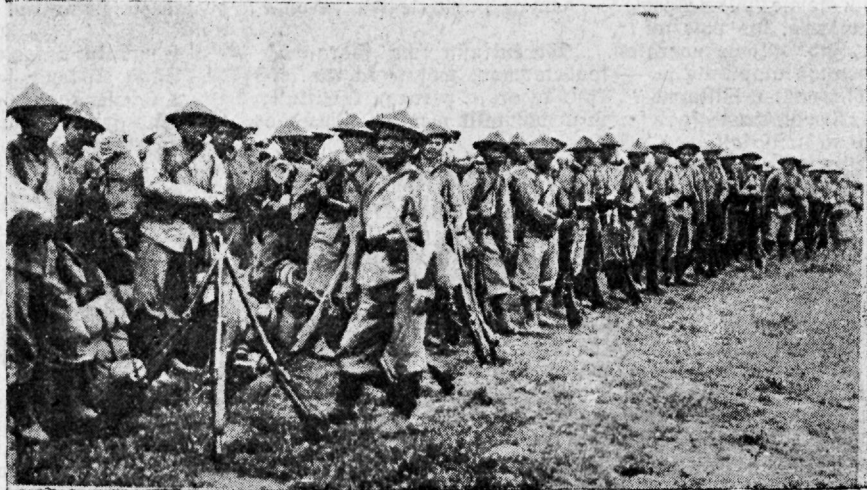
Ets nüüd igaüks meist rühi
tööd veel teha enne pühi,
et mõits rohlem saada raha,
mida raisata mõits maha,
kui ju jõulub käes.

Et ei jõulub jäeks meil kuiwaks,
rahwas tuju poolest tuimaks,
pruulitalse denatuuri,
saapalakti, polituuri, —
tehtats' pustari.

Jõulupuud, kes ei saa teha,
rõemu fiiski tahab näha,
see end „pustari“ täis wõtab
ja fiis jõulupuule tõttab
teisje ilma fiit.

Jutlustajad käiwad ringi,
urgitfewad „õndsaid hingi“,
emast, tel' tütreid kenad . . .
Oh, kui südamlituid sõnad
tehtats' tütre eest!

Dr. Mina.



Prantfusmaa asumaade sõjawäed.
Sindohitina jalawägi (Annamiitid).

Selsamal filmapilgul astus Williams ette ja seletas
asjaloo lühidalt ära.

Ra suwemaja teenijad — teener, kutsar, köögitudruk ja
toatiitudruk — olid wahapeal kohale ruttanud ja kuulsiid Wil-
liamsi jutustust lohtunud nägubega pealt. Ra nemad olla
pauku kuulnud ja arwanud, et terve suwemaja õhtu olla
lennanud.

Mõne sõnaga olid nad rahustatud, wahemalt pidid nad
mr. Williamsi seletusega, et see ainult nali olla olnud, leppima.

Alles fiis, kui Williams proua Helmbrechtiga ja Ingega
pimeada wabrituomaniku juure tuppa oli astunud, jutustas
ta wahesuhtumise dieti ära.

„Kui preili Inge niipalju meeletindlust poleks olnud,
et ofustawal filmapilgul mind tagasi tõmmata, fiis oleks
kuul kahtlemata mind tabanud,“ lõpetas ta oma jutustust,
seejuures tänulikku pilgu ärapunastanud noore neiu peale
jaates.

„Kudas fiis see sündis, Inge,“ küsis Helmbrecht imesta-
nult.

„Kudas mõikid sa aimata, mis sel teisel mõttes oli?“
„Ma kuulsin sammusi — nägin musta kogu, ja seal
wõttis minu üle korraga hirm wõimust, et see eht — Franz
Linden mõiks olla.“

„Franz Linden?“ hüüdis Helmbrecht ja Williams pea-
aegu ühel ajal suure imestusega. „Kudas tuleb ja Franz
Lindeni peale, armas laps?“

Inge kahwatas ära.

„Seft — seft et ma juba anmu kartsin, et Franz Lin-
den veel kord tagasi tuleb ja oma tapmiskatset kordab.“

„Inge, ma ei saa aru, mis sa seal kõneled?“ küsisid isa
ja ema.

„Preili Inge, kust te seda teate?“ päris ka Williams
huhitatult.

„Ma tundsin tema pimebuse peale waatamata ära —
ma nägin piisirauda wälkuwat — nägin, kudas ta sihtis,
ja seal — tõmmasin ma mister Williamsi kiireste tagasi. —
Selsamal filmapilgul tõlas pauk, aga kuul lendas mõõda.“

„Ja, ma ei tahtnud sind asjata erutada, aga nüüd pean
ma sulle küll ära jutustama, mis ma tean: Franz Linden
ahwardas kord juba waremalt, sel streigipäewal, mister Wil-
liamsi noaga.“

„Williams, Williams, on see õige?“ küsis Helmbrecht
lohtunult.

„Jah, herra kaubanõunik, kahjuks on see nii, aga ma ei
suuda endale ära seletada, kudas preili Inge seda teada on
saanud. Peale minu teab veel ainult Seiffert sellest,
ja tema seda juba awaldanud ei ole — isegi fiis mitte, kui

ma temalt töötuse poleks wõtnud, et ta kindlaste waitima
peab.“

„Miks ei toimetanud teie noaangelast lohe ametiwõ-
imude kätte?“

„Ma arwasin, et ta enese ainult filmapilkses ärewuse-
hoos unustanud oli, ja ei tahtnud teda ka eluajaks õnne-
tuks teha.“

„Teie näete, et te tema lohta liig heas arwamises olete
olnud, aga ka mina teie ajemel oleksin niisamuti teinud.
Kunagi ei oleks ma selle nooremehe poolt, teda ma alati
truuks, õiglaseks ja pealegi veel anderikkaks ning õjawats
olin pidanud, niisugust kuritegu uskunud. Andke ruttu täht,
mister Williams, et mõrtsukas illes otsitaks ning sandarmite
kätte toimetataks. Nüüd ei tohi me enam armuandmise peale
mõtelda. — Teie wiivitate? — Unustage igasugune kaas-
tundmus.“

„Siiski ei tahaks ma tagaajamist ette wõtta,“ sõnas
Williams. „See sünnitaks ainult ärewust, ja kätte me teda
fiiski enam ei saaks. Laseme ta joosta — kindel on et ta
fiin enam oma nägu ei näita.“

„Ja kui ta fiiski veel fiin oleks — kui ta kusagil nurga
taga teid hülis?“ küsis Inge hirmu pärast wärisewa häälega.

„Teie lootsite oma endise mängufeltfiise, kelle wastu te
alati kaastundlik olete olnud, minu pärast ohwriks?“ küsis
Williams taja.

„Jah.“

Williams tõmmas sügawalt hinge.

„Inge peab meile veel jutustama, kudas ta esimesest
kallaletippumisest teada sai,“ sõnas Helmbrecht.

Inge wõttis enese kottu ja jutustas, mis ta pawiljonis
pealt kuulama oli juhtunud.

„See oli Seifferti ja Kochi poolt ettewaatamatus sellest
wajuste kõneleda,“ ütles Williams. „Teie annate aga selle-
kordsele kui ka tänasele juhtumisele liig juure tähtsuse. Ma
kõnelen Seiffertiga ja wõtan talt sõna, et ta Franz Lindeni
lohta mingisuguseid juttusi liikuma ei lasse, niisamuti palun
ma ka teid südamest, et teie waitiksite. Tõotate teie
mulle seda?“ küsis Williams tõsiselt.

„Muidugi, kui teie seda just soowite,“ wastas Helmbrecht,
„kuigi ma selle põhjustest dieti aru ei saa.“

„Tänan teid.“

Williams surus kaubanõniku kätt ning pööras selle
peale jälle Inge poole:

„Teil ei ole tõeste enam midagi karta. Preili Inge,
teie wõite täitsa rahulik olla. Mistarwis piinate teie endid
ainult asjata igasuguste lohutawate piltidega? Mõtlege

parem homse päewa peale — homme pühitsete teie ju oma sünnipäewa, kas pole nii?"

"Jah." Inge naeratas. "Ma kutsusin oma sõbrannad ja wannad aiapidule ja — loobetawaste wõtate ka teie sellest ofa, mister Williams?" "Küsis ta aralt, peaaegu kartlikult. "Arwatawaste saab see mul wõimalik olema," tähendas Williams wiisakalt.

Ta tõusis üles ja tumardas proua Helmbrecht'i ees; see ulatas tale oma käe.

"Tahate teie juba minna, mister Williams?"

"Jah, ma ei taha teid enam segada, aeg on juba hiline."

Ta suudles wanaproua kätt, jättis Helmbrechtiga jumalaga ning astus siis Inge juure.

Kui ta tema käe oma sõrmede wahel wõttis, tundis ta et see jääkülm oli

"Teil on külm, preili Inge?"

"Arge minge üksinda pimedas wabriku õue — wõtte teener taasa!" palus Inge.

"Mistartwis? — Arwate teie, et teener mind kaitsta suudats? Seda —" Williams'i hääl muutus jofinats —

"seda wõiwad ainult inglid teha."

"Siis tulen ma ise teile taasa."

Ingel olid need sõnad juba südamel ja keele peal, aga ta jättis nad wäljajütemata. Ta nikutas ainult kergelt peaga.

"Siis minge — Jumala nimega."

"Sofinal oli ta need sõnad ütelnud.

Williams aga tumardas korruga tema poole ja suudles tema kätt palawalt, õrnalt.

"Siis ruttas ta minema — wälja pimedasse öösse.

Tee, mis wabrikudue peale, ametnikkude majade juure ja nii siis ta tema korterisse wiis, oli tühi, dudne ja pime. Kui kerge oli siin elu kallale kippuda! Pois oli rumal olnud, et ta kallalekippumiseks paiga oli walinud, kus teda hõlpaste kinni wõtta oleks wõidud.

Wiks oli ta seda teinud?

Wiks oli ta teda just suwemaja läheduses luuranud? Oli ta teadnud, et ta täna sinna tuleb?

Nähtawaste oli ta juba hull aega suwemaja ümbruses ringi hulkunud, niisamuti ka Inget rõdul silmanud ja näinud, kuidas nad üksteisega kõnelesid. Kui hõlpaste oleks ta ka neiu trehwata wõinud, wõi tahtis ta koguni neid mõlemaid koos surmata?

Muidu nii julge mees wärises, ja palawad higitilgad katsid tal otsaesist.

Mispärast ta Inget? Mis oli Inge tale teinud? Wiks tahtis Vinden tütarlast süütalt oma wihale ohwirits tuua? Arwas ta eht, et — et —

Ta ei mõelnud edast, Walus wigamine tuli ta rinnast kuuldawale. Ta jäi seisma ning najatas oma pea filmapilguks suure puu wastu, mis tee ääres seisis.

"Lase, mõrtsukas, lase — sinu ohwer seisab siin."

Aga midagi ei liikunud ümberringi, ainult õõsine tuul sahistas puude latwus. Ja eemal kostis õõskulli kisa.

Rasket hinge tõmmates asus Williams wiimats jälle teele. Peagi oli ta oma korteri juure jõudnud.

Ametnikkude majades walitses juba ammu waitus. Ühikene, teraw pain oli ka siia kostnud. Et aga kõik waitfets jäi ja enam uusi paukusi ei kostnud, niisamuti ka keegi õnnetuselt ei teatanud, siis olid nad rahalikult magama läinud. Rähku astus amerikkane oma tupp ja pani uitse enese järele kinni. —

Hommit oli käes. Soe, hele päiksepaiste ujutas wäljad, aasad, ja metsad kulla- ning walgufe-rüüga üle.

Inge oli juba wara hommitul ülewal. Terwe õõ oli ta halwaste maganud. Mõõdaläinud õhtu hirm lasus itkka weel ta liikmetes, ja kartus mehe eest, kes läbi õõpimeduse koju pidi minema, oli teda kaua ülewal hoidnud. Arwailt oli ta ka kõige wähemat kabinet kuulatanud. Aga midagi tahtlast ei olnud kuulda. Williams oli wiist küll õnnelikult oma korterisse jõudnud.

Ja Inge oli nii palawalt ning südamlikult tema cest palwetanud, nagu ta seda weel kunagi polnud teinud. Siis alles oli ta magama heitnud. Tema hinges wõttis midagi wõimust, mis hirmu ja kartuse enese alla mattis ning unustama pani. Midagi õndsat oli see. Ta surus kuuma näo

patjadesse ja nuttis. Ta nuttis niikaua, kuni ta magama uinus.

Hommitul ärkas ta rõemsalt ja wärskelt üles, nagu alati. Täna oli tema kahetateistkümnese sünnipäew.

Ta seisis toas wanemate kõrmas, kus kingitustega laetud laud seisis. Tänutundes suudles ta oma wanemaid. Seejuures oli aga tema rõdem koguni teistfugune, kui harilikult, — seekord oli see millegi kõrgema läbi seletatud.

Loomusunnilik igatsus ja rõemus lootus millegi suure ja õnnestawa peale, mis weel täna tale ofaks pidi saama, — see paistis tema filmist, igast tema liigutusest, igast tema sõnast wälja.

Wanemad olid ühise hommitueine järele oma tubadesse läinud. Seal ei suutnud Inge enam tupp ja jääda, ja tormas wälja looduselisele!

Ta astus rõdu peale, kus eisa see hirmus lugu oli südinud, ja rõdemühile tuli tema huultelt kuuldawale.

Tema ees seisis mr. Williams.

Tõredatest tulipinnastest lilledest kimp oli tal käes.

Inge ei näinud tema kahwatut näolarwa, ega tumedaib jooni tema filmade all, ta nägi ainult teda, kellele terwe ta puhas süda wastu hõistas. Tema põski kattis purpuripuna ja filmad särasid rõdemu päraft.

"Preili Inge — ma tahtsin teile õnne soowida, niipalju õnne, kui see iganes wõimalik on."

Williams kõneles kiireste ja tema hääl kõlas isefugufelt — nii kurwalt ja tumedalt.

"Wõitte need lilled ja — mõtelge selle peale, et keegi — mitte keegi teile rohtem head ei wõi soowida — kui — Inge, Inge, mis teil on?"

Inge oli ära kahwatanud, ja tema wärisewad sõrmed suutid ainult waewaga lillekimpu ülewal hoida.

"Täna teid südamest," logeles ta kohmetult.

Williams wõttis tema waitse käe ja suudles seda itka ja itka jälle. Siis waatas ta üles. Mõlema noorenimese pilgud puutusid kokku, peatafid filmapilguks üksteises, nii palawalt ja kindlalt, nagu ei suudats nad enam kunagi teineteistest lahutada.

Korruga kõlas ehmatusehüüte — amerikkase nägu läks walgeks nagu lumi, tema filmad awaldasid kõige suuremat kohkumist ning wiibist segaselt noore, armsa kogu peal, kes tema ees seisis.

"Elage hästi — Inge, elage hästi."

Ta lastis tema käe langeda ja tormas rõdu trepist alla aeda, ilma et ta korraksti tagasi oleks waadanud, ilma et ta oma isefuguse, wõerastawa rutu kohta mingit seletust oleks annud.

Nagu halwatult seisis Inge paigal ja waatas armsale mehele järele, kes nagu koertest tagaetult tema juurest põgenes.

Wiks oli Williams'il ometi? Wida tähendas tema segane wäljanägemine, tema põgenemine?

Jääkülmad judinad jooksid Ingel üle ihu, lilled kukkusid tal käest, ja ta haaras rõdu wõrest kinni, et mitte maha langeda.

Särmatis oli tema hinge peale langenud; ta tallas lõhnawaid lillest jalgadega, nii et nad oma senise ilu sootuts kaotastid.

"Inge, Inge!"

Ena hüüdis teda atnast.

Inge tuli meelemõistusele ja kohendas ennast kiireste, et majasse minna.

Ülles niidid märkas ta lillest maas.

Waesed lilled, mis olid nad teinud, et neile niisugune saatus ofaks oli pidanud langema?

Ta tumardas ja tõstis nad üles. Siis astus ta tupp, kus proua Helmbrecht majatalituse juures ametis oli.

"Sa hüüdsid mind, ema?"

Ta pööras enese atna poole, et ema tema segast näoilmet ei näeks, raudse jõuga andis ta oma häätele jälle hariliku kõla.

Südamesttulewat walu, mis sellest siiski wastu kõlas, oleks ema muidugi morganud, kui tema mõtled mitte teiste asjade peal poleks wiibinud,

(Järgneb).



Afghanistani sõjawäe sõjatants.

Püsi-pauk.

G. A. Sablotshkowi järelle J. Johanson.

I.

Emale oli haiglane ja ei läinud kirikusse õhtupalwele. Ohates käis ta tubades ringi ja noomis Petjat, tema patust meelde tuletades. See aga istus alandlikult, ohlas ja mõttles:

„Oh! Juba kolmas kell on mööda. Ma jään hiljaks!..“

„Mina lähen siis, emale...“ kordas ta juba enam kui kümnendamat korda, oma pikka teha tooli pealt piisti ajades, kuid emale ei tahtnud peatada, ja ta sõnood woolasid kui oja. „Hiljaks jään, oi, hiljaks jään...“ muretšes Petja. „Ja kui ma praegu teda kätte ei saa, kunas ma siis saan kõneleda? Waft homme pärast jumalateenistust? Kuid siis on walge ja kõik on näha. Ei, tarwis on ikka nüüd.“

Emale aga kõneles ja kõneles. Ja ta kõneles nõnda:

„Ma ütlen just sulle, Peeter. Ma olen lesknaine, elan kahelateistkümnend aastat ilma meheta, olen sind suureks kaswatanud ja harinud. Ise ei tahtnud sa õppida, see on sinu süü. Ja tänutunnet ei ole sul mingisugust minu vastu. Mõni teine poeg oleks oma emal jalgu pesnud ja seda wett joonud — terwelt wiis tuhat olen ma su poe peale ära tulutanud, kuid mis on sellest kasu? Ainult kahju. Sina aga mõtled aina, kuidas jalgadele tuld anda, et ema juurest ära joosta. Ikka sõpradega, joodikutega, piduõhtutel, tantjudel, tüdrukute järel — Isand anna andets — nagu kaks kewadel katuseid mööda. Mina ütlen sulle aga nõnda: wara on sul nende asjade üle mõtteid mölgutada, wiska need rumalused peast ära. Sa pead soldatiks minema, kus sa selle naisega lähed? Kas sa arwad, et ma ei tea, kuhu ja alati jölgud? Tean, armas poeg, kõik tean. Sa sinu armulest tean ka. Ema kõrw kuuleb kõik, ema film näeb kõik... Kas tema mõni pruut on sulle? Kas sul niisugust naist waja on? Praegusel ajal peab, pojake, kaawara peale

waatama, ja kas sa arwad, et isa tale palju annab? Jumala õnn, kui ühe tuhandegi annab. Ja waft ei annagi teda sulle, ära looda seda, ei anna, sest et tal sinust palju paremaid loflasi küllalt on, kuna sinul, mu tuwile, koguni halb kuulsus on.“

„Hiljaks jään, oi, hiljaks jään!“ hädaldas Petja mõttes ja filmi pilgutades. Jalad nagu kibelesid, et üles hüpata ja jootu pista, kuid emale urises just nagu tiufu pärast, ja kui ta lõpuks ometi uulitsale tormas ja kiriku poole jookkis, olid inimesed juba wälja tulnud, ainult wanad eidekesed lomberdashwad weel; kirik oli tühi ja pime.

„Ah!“ mõttes Peeter meeleheitel ja tormas uulitsat mööda inimesteridadeft mööda ja wahtis oma wäikete filmadega teraselt ette. Alles wäikses ristuuitsas, mis jõe äärde wiib, rätsepp Melxander Karpowi maja juures, wilkatas ta filmade ees tuttawa hall kübar ja sinine kaupas. Nõemu pärast hakkasid tal kõrwad kohisema, ja kalossidega sula lund üles pildudes, pistis ta tale järele jooksuma.

„Tere, Anna Grigorjewna!“ ütles ta tagasihoidult, sest et eemal üks wanaeidele läks, kes uudishimulikult tagasi wahtis, ja kirjast weel tasemine juurde: „Emale pidas finni. Kartsin juba, et ei saagi teid täna enam kätte.“

Halli kübara all läikisid tema poole kaks heledat foorja filma.

„Ja mina wahtisin kirikus pärani filmil. Kartsin wäga, et teie ei tulegi.“

„Mispärast?“

„Niisama.“

„Mis, kas midagi on juhtunud, wõi?“ uuris Petja äritatult, ja Anna allawajunud pea järele wõis juba näha, et oli midagi juhtunud. Ega siis emale asjata ei laaautanud. „Kas isa on kodus? wõi kes?“ ärtas ennast Petja, kui Anna ei wastanud, waid kiiremal sammul edasi tõttas. „Annate! Dota ometi. Ütle, mis on?“

Peaga nolutades pihkis Annate käega midagi ripsmete otjast, kuna Petja kindlalt ütles:

"Lähme jalutustee peale."
 "Ei või, Petja . . ." sõistas ta hirmunult. "Wast nähtakse; ja ei lubanud enam sinuga kõndida."
 "Midagi ei nähta. Ja kui nähtaksigi, siis ei maksa seda tähele panna. Sa! see wanaeidete lähed kaugemale ja siis lähme."

Uulits oli inimestest tühi, ainult aknad olid valgustatud. Kõik jõiwad juba kodus teed. Petja wõttis Annafesl tõe alt kinni ja lükkas tema kõnniteest uulitsale ja istkus teda lumega kaetud jalutustee poole, mille kahel pool ääres noored puukesed, nagu lepid, seisiwad.

Mäekülje alt paistis tumedalt jõgi ja kaugemal mustas mets. Teisel pool taldal paisisid nagu künad üksteise kõrwal wiis ilma korfnateta aurulaewa ja kimmekond lotja.

"Koh?" küsis Petja, äritatult pingi ette seisma jäädes.
 "Mis siis õige on? Kõnele, inimene. Mis häda on?"

"Petjate, kullate! Mehele tahawad panna mind" . . .

"Kellele?"

"Pagarile, sellele, kes Nishnist õppimast tuli . . ."

"Õeste!"

"Tema kofib. Ja isa sunnib minema."

"Ja sina lähedki?"

Annafesl wajuksid käed rüppe, ja ta hakkas pjarate päraft wärisema.

"Sa lubasid ju, et seni ootad, kui ma teenimast tagasi tulen. Wõi oled nüüd ümbermõelnud? Siig kaua oodata?"

"Petjate, mis mina wõin teha?"

"Ära mine. Ütle, et ei taha, ja muud midagi. Wägise ei saa laulutada. Ei ole enam wana aeg."

Annafesl nuttis ja waatas üle jõe mustawa metsa poole.

"Kas pagar on teie pool käinud?"

"Tema isa ja ema käiswad."

"Sead, kui ta tuleb, siis ütle talle nõnda: "Mina ei armasta teid ja ei taha teile minna. Ma armastan teist." Muud midagi."

Petjale läks südamesse, et Annafesl waitides istub ja kurwastab. Ülekohus ajas ta meeled nõnda segi, et ta käed ruffikasse pigistas ja, Annafesle näo juure kumardades, ütles:

"Ah, ja oleks pidanud juba alguses üttelema, et sa mind ei armasta, waid ainult filmakirjaks petad. Nii pea, kui õige peigmees tuli, oled sa lohe walmis temale minema. Wuidu on ainult pafjas wigur: armastan, armastan, aga nüüd, kui katsumiseaeg on tulnud, nüüd salgab kõik maha."

"Petja!" kõneles Annafesl nuttes, "Petja!" . . .

"Pole ihtegi Petja! Tunnen teid wäga hästi. Meie juures õpite te ainult suudlema. Teil on üksteist, kes on, kui aga teegi on."

Annafesl tõusis üles.

"Kui teie nitwiifi wõite kõnelema," algas ta, "siis tuleb kindlaste wälja, et teie . . ."

Ümberpöörates tahtis ta minema minna, kuid Petja pidas teda kinni.

"Seisa, pea!" ja, teda pingi peale wajuatades, ütles ta:
 "Näru, jõe inimene, lurjus!"

Kübarat peast maha wifates, palus ta:

"Annafesl. Wõi mulle pähe, löö. Tapa mind, nurjatut, ära. Tahad, ma hüppan praegu mäe pealt pea peale alla?"

Ta jooksis äkilise talda juure, kuid nüüd haaras Annafesl temast kinni. Ta koputas Petja tahtmise järele wastu ta rumalat pead, haaras ta siis kaisju, surus oma nutetud näo juure, ja Petja tundis ainult ihte, et ta ei anna Annafesl ära, mitte kellelegi.

"Kui aga ometi," otjustas ta korraga, "siis petjan ma pagaril kilselondid puruks . . ."

"Petjate, tallis, aeg on . . ." ütles Annafesl. "Peab minema. Ja hakkab taga otsima. Saada mind wähe, siis lähen ma üksi."

II.

Järgmisel päewal ämariku ajal otfis Petja Annafesl suure tee pealt, kus noorsugu talwel jalutas. Sa käis kuni wana sepikojani ära, kuid ei leidnud teda ja hakkas igatsema. Süda walutas nõnda, et kui Annafesl näha ei saa, siis poo kas wõi üles ennast. Eila ei saanud ju temaga millegi üle lohkuleppida.

Ei saanud teistki, kui pidi tema maja juure minema, seft wõi loota teda tee peal trehwata, ehk wähemalt atna juureski näha ta armast näofest . . . Tee peal ei tulnud teda wastu, ja waewalt sai ta paar lorda pruuniks wärwitud puumajast mööda minna, mille küljes silt oli, kuhu teemafin oli peale maalitud, kui wäraw lahti läks ja Gregori Flegontow, Annafesle isa, ise ilma kübarata uulitsale ilmus, küüru selga tõmmas ja, wiltu waadates, otsetohe Petja juure astus ja tumeda häälega ütles:

"Sea, Peeter Nikanorow, mis ma sulle ütlen. See on mõtteta, et sa siin minu akende all webedele; sa woli enesele luusimiseks mõni teine koht."

Petjal hakkasid jalad wärisema, kuid ta katsus siiski hooltult wastata:

"Inimene, kas sa purjus peaga wihastad? Ma ootan sõbra, tahame temaga hõmme jänesejahile minna."

"Sean küll, sõbrate, mis jänesejahil ja käid," ütles kardsepp kurjalt, habet wastu rinda surudes. "Sead, mis ma sulle ütlen: ja jäta need rumalused ja ära sega tüdruku meeli. Tema ei ole sinule lohane pruut, ja sina ei ole tema peigmees. Ja ma ütlen sulle heaga: mine edasi. Kui sa aga seda ei kuula, siis saame teistki kõnelema."

"Näib, nagu püüaks sa mind hirmutada, aga mina ei kardagi sind!" ütles Petja, täli noxides. "Ega see kõnnitee sul omaks ostetud ei ole: kus ma tahan, seal ma kõnnin."

Kardsepp ajas oma küürus selja sirgetks ja waatas weel kurjemine altkulmu Petja otja ja ütles:

"Kuula, mis ma sulle ütlen: mine oma rada, mine!"

Ei oleks see kardsepp mitte Annafesle isa olnud, tingimata, siin oleks midagi juhtunud. Kuid Petja armastas Annafesl ja kartis sellepärast tema isa. Ta seadis kübara parema kõrwa peale, siis uueste pahema külje peale ja ütles wäsiult:

"Ah, Gregori Flegontõfsh, ütles teile küll midagi, kuid parem on waitida," ja läks, sõna pealt ümber pöörates.

Ta läks kaua, läks kaugemale linnast wälja, pööras siis tagasi, läks jalutusteele ja istus pingi peale. Ja kui ta mõtlema hakkas, et Gregori Flegontow, Anna isa, nähtawaste kõik teab, ja et ta Annafeslega Jumal teab kui kaua kokku ei saa, ja et ta wast pagarile mehele lähed, seft pagar olla ju õige peigmees, kuna tema, Petja, enne weel soldatiks peab minema, siis waldas teda niisugune mure, et ta tarwidust tundis otsetohe midagi ette wõtta.

"Alkfeitsh!" hüüdis ta weerandtunni järele ettewaatlikult oma sõbra, würtspoepidaja Nihini, atna peale koputades. Ja kui see paberosside täitmist peatas, särginööbi kinni pani ja õue laudu wälja tuli, küsis Petja lühidalt tema käest:

"Kas wiina on?"

"Bihlakawiina on."
 "Siwa. Anna mulle."
 Oma toas tõi Alkfeitsh woodi alt ühe pudeli pihlakawiina nähtawale ja pani laua peale. Ilma midagi seletamata istus Petja kurwalt, pea oli rinna peale wajuunud; ta jõi klaas klaasi järele ja pööras wahel ruffitaga wastu lauda. Sõnawaene Alkfeitsh ei küsinud midagi; ta jattas paberosside täitmist, ümises läbi londisarnase nina mingisugust wiisi ja walas wiina klaasi.

Kui pudel põhjani tühi oli, ütles Petja:
 "Lähme nüüd trahterisse. Hakkame piljardit mängima."
 Trahteris andis Petja keega pallidele niisuguseid hoopu, et nad üle serwa pörandale lendasid, ja korbas ise: — Kus sina, würtspoodnik, nüüd minuga wõistelda saad! . . . Kui nad mängu lõpetasid, istus ta Alkfeitshi kõrwale diwani peale, raputas pead ja ütles:

"Täna joon ma ennast, sõber, kaelani täis!"

"Misparast?"

"Tarwis on. Nõnda, et filmad otja peale wälja roniwad. Lähme, joome üks pudel konjakt" . . .

"Kõit teen täna puruks!" — otjustas ta puhweti juures. "Baternad, putka turu peal ja kõik, mis ette juhtub. . . Nihita, — ütles ta puhwetipidajale, — kas teeme täna kõik puruks?"

"Kuidas soowite, Peeter Nikanorõfsh."

"Teeme puruks, sõber. Putka lööme wastu maad pil-

bastets, nõnda et teda olema enam ei saa, politsei niisama. Anna meile veel konjaki."

Rahe tunni pärast oli see kõik läbi viidud. Lagedale platfile minnes, pööras Petja kõik palaganid kummuli, milles lebed wanad eibed sitki ja pirutaid müüsid; politsei putka kallal ähtis ta hull aega, kuid weeretas ta siiski üle platti ja pööras kummuli. Singe tagasi tõmmates ütles ta Mekseitshile, kes kõite seda rahulikult pealt vaatas:

"Müüd, sõber, lähme seebivabrikusse. Nime Andrussha — seebiteetja, üles ja hakkame wiina jooma, kuna tema meile wiulit mängib."

"Mina ei lähe," — ütles Mekseitsh. "Pean homme vara üles tõusma."

"Ei lähe?" — karjus Petja, ja kui Mekseitsh wastu tõrkus, haaras ta tal turjast kinni, tõstis õlale ja läks. Wabrikus ajas ta tiiwhoonese seebiteetja Andrei Iljitshi üles ja karjus talle: "Silmapill anna wiina, ja nõid, muidu teen sind sõdiks, kui laastu!"

Zoodi peaaegu õõ läbi. Andrei Iljitsch jäi purju ja hakkas wiulit mängima; Petjal aga tuli Annate meelde, ja ta südamesse asus niisugune walu, et ta otsekohse pagarit äratappa otjustas, et aga teda läepärast ei olnud, siis ennast. Piharaid walades hakkas ta kõigest jõust enesele pudeliga pähe pekema. Kui tal pudel täest ära wõeti, sai ta wihafets ja hakkas Mekseitshi ja Andrei Iljitschi murdma ja, kui need ennast haawatud tundsid olewat, sai ta nii kurwaks, et ta sahwrisse jooksis, pea suure kasuta sisse peitis, mis seinale peal rippus, nutma hakkas ja niiwisi seistes magama jäi.

Järgmisel hommikul hiilis ta wargi kodu, et nägemata poe wõtit wõtta, kuid emake oli juba jalul. Ta ilmus kõõgisti ja pistis tarjuma! Kus ja, häbemata, kõik see õõ wedelesid! Mis? — ja wedas ta juukseidpidi kotta.

Seal oli nurgas jäme lepp, millega kasutate seest tolmu wälja klopiti. Selle leppiga pekis ta hull aega Petjat ise seal juures urisedes: — Säh sulle, säh sulle! . . — ja Petja kannatas kõik ära, wõttis wõtme ja läks poodi.

Poodis kaswas iga tunniga igatsus. Annate seisid kõik aeg ilmade ees — ei tahtnud kellegiga, ifegi mitte Mekseitshiga, kes eilast õhtut mäletama tuli, kõnelda, sõimas jelli, ei jätanud õhtjat sitkiüünra pealt kopitakti maha ja wahtis ühtepuhku poest wälja, kas eht Annate ei tule. Lõuna ajal, ilka niiwisi wälja wahtides, näeb ta, kuidas pagar nii uhkelt, ifennast täis, mööda läheb; ta ei suutnud kannatada ja karjus talle järele:

"Kuule sina, mandlipirkas, maiusroog! Tule sija. Tahan sulle paar sõna ütelda."

"Meil pole midagi kõnelda," — tähendas pagar, põlglikult tähniliist nagu kõrwale pöördes.

"Midagi? No, oota siis. Lähem sulle ise külastifets."

Kõige rohkem piinas Petjat see, et just nüüd, kui niisugune õnnetus on juhtunud, tema nagu kiusu pärast ühe nädala järele Nijhnisse peab sõitma, ja seda sõitu ei saa kudagi edasi liidata.

Peale õhtusõõgi hakkas tal nii halb, et ta jälle Mekseitshi poole läks.

"Mekseitsh, ütles ta traagilise tooniga. "Sõber, täna joon jälle ennast purju. Süda walutab nii wäga. Laf emake pekfab."

Ta jutustas talle kõik oma häda ära ja hakkas tema pool istudes, nõnda kõwaste nutma, et Mekseitsh, et teda trööstida, ema tagast kapist ühe pudeli kibedat Ingliise wiina näppas. Petja tühjendas kümme klaasi ümber, ja kui wähe kergemaks sai, ütles ta:

"Selle pagari wõin ma küll ära kagistada. Lähme, sõber, teda otsima. Ma tahan temaga kõnelda."

Mekseitsh ei olnud efsalgu nõus — ta oli alles kaine, kuid warsti oli ka tema wintis — ja siis asusid nad teele.

Waja juure jõudes, mille ulje kohal kullatud kringel rippus, läksid nad eesttoja kaudu poeruumi ja leidsid sealt pagari, kes laua taga istus. Tema ees laua peal oli suur kool, ja ta wedas pinsliga selle peale roofaid ja siniseid kirje.

"Kelle jaoks see kool on?" — küsis Mekseitsh. Pagar tõstis oma tähniliise näo üles ja wastas.

"Iwan Semenõtsh Titowile, homfets hõbepulmaks." — Ruid Petjat nähes, läks ta punaseks.



Rumenia talunaisterahwad.
Müüd sõjapõgeregatena Wenemaal.

"Tere, siilipea!" ütles Petja tüli noriwalt, istus tema wastu, pani jalad risti, kuid mõtlema jäädes, et Annate sin selle leti taga pirutaid saab müüma, pidi ta peaaegu nutma hakkama ja otjustas: "Teate, Dmitri Nikolajew, ei maksa asjata wigurdada. Lähme, sõber, kahewõitlusele."

Pagar pidi peaaegu maha kukkuma. Ta austas ennast, pidas Petjat tühifets inimeseks ja, tema rumalat iseloomu tundes, kartis skandali, kuid ei oodanud niisugust ülesastum ft.

"Mis kahewõitlusele?"

"Mis? Waat niisugusele, sõber. Wõtame kumbki ühe piisfi, lähme õue ja laseme üksteise pihta. Eht jälle muga-dega. Kumb kumba waqaks teeb, selle oma peab Annate olema. Aga niiwisi ei anna ma teda küll ära."

Mekseitsh waitis ja nohises asjalikult.

"Peeter Nikanorow, sa kõneled päris rumalusi!" otjustas pagar, rahulikumaks jäädes, wõttis pinsli ja hakkas uueste koogi peale kirju wedama. "Päris inestama peab, misugune tühi kapp sul pea asemel õlade peal on? Mispärast tahewõitlusele minna?"

"Sa tahad ju Annatest omale naisfets?"

"No jah, tahan."

"Mina tahan ka."

"Noh, ja wõta."

"Minule ei anta teda."

"Kuidas mina siis selles süüdi olen?"

"Ara sina teda ka wõta. Tema armastab mind, ja mitte sind."

"Seda ma ei tea. Kuid et ta waba neiu on, siis on mul täielik õigus tema kätt paluda."

"Ta ei armasta ju sind!"

"Ka seda ei tea ma. Kui ta armastab, siis tühed ta mulle, ei armasta, — ei tule."

"Sina siilipea. Isa sunnib teda wägise minema!"

"Wägise ei saa sundida. Sõber, tead, et preester ei laulata wägise."

"Mina arwan ka seda," andis Petja järele, ja ta purjus pea wajuks alla, kuid kardlepaga — Anna isaga — kokkupõrkamist meelde tuletades, otjustas ta uuesti: "Ei, sõber, ei saa teiste. Lähme kahewõitlusele. Ma pean ju weel enne sõdatiks minema."



Jakob Molot,
Samara kub.
8. märtsil teadmata tabunud.



Aleksander Soone,
Kaplast.
Euleitini.



Willem Martinow,
Zuurust.
Euleitini.



Ferdinand Zooming ja Jaan Rätsepp,
Eartumaalt. Saawatub. Eartumaalt. Saawat.
2. torba sõjaväel. Tegewas sõjaväes.

"Sind wist ei wõetagi. Sul oli ju pikendus."
"See oli suwel. Aga sügisels kaswab mu rind kats
werfhofti jämedamaks. Ei, sõber, lähme kahewõitlusele."

Petja püüdis julge olla, kuid kusagil sügawal nuttis
tema sees tõsine armastus. Tema soowis kahewõitlust. Pagar
ei tahtnud. Petja wehkes kättega, haaras tal lõdest kinni
ja karjus. Kõrva peale ilmus pagari isa, kuiwetu waname-
hele, prillidega, halli, mustiku jarnase habemega.

"Näe," ütles tale pagar kahwatu muigega. "See tahab
kardsepa tütre pärast minuga kahewõitlusele tulla". . .

Petja aga wehkes kättega, ja kui wanamees tal lõdest
kinni wõttis ja wihahelt ütles: "Sa wõid ennast küll täis
juua, kuid ära märatse!". . . karjus ta: "Nõuan kahewõit-
lust!" ja pööras rusikaga kõigest jõust wastu lauda ning
trehwas otse koogi pihta, nõnda et märjad tütid igale poole
laiasti lendasid.

Pagar kiskus omal peast juukseid, wanamees hulus
metssiku häälega. Taignasõitjaja jooksis poodi, ja kohmetanud
Petja ütles: "Ega ma siis meelega ei löönud!" haaras
kübara, läks läbi eeskoja õue, istus wärawa juure pingi
peale ja hakkas nutma, aru saades, et ta oma rumaluslega
kõik asja ära rikkus.

III.

Oli neljas paastu nädal. Wiendal nädalal pidi Petja
tingimata Nishnise sõitma, kuid kõige selle aja sees ei saa-
nud ta kuidagi moodi Annalest näha. Jalutamas ta enam
ei käinud, kiritus ja palwetunnis ta mitte, lõbustusi ja
pidudõituid ei peetud, sest et paastu aeg oli. Petja märatses
weel nädal aega, emale kiskus teda juustist ja petkis kepiga,
tema aga istus poes, ja süda walutas nõnda, et ta Alek-
seitshile kõneles:

"Sõber, lihtsalt ei jõua enam. Kas pane wõi käed enese
külge. See põletab otse."

Ta nägi Annalest ainult üks päew enne ärastõitu. Ta
läks niirida waatega poodide reast mööda, heitis wargi ühe
pilgu poodi ja pööras pahemat äärt kiritu poole. Petja
lastis teda wähe eemale minna, tormas siis poest välja,
jooksis tale järele nii et kannad kuklasse käisid, sai ta kätte
ja ütles:

"Annale, ma pean homme sõitma. Kuidas saaks ometi
sind enne näha? Poo kas wõi üles ennast, nõnda käib
kannatupe peale."

Nad otjustasid õhtul kokku saada. Annale läheb tädi
poole ja istub seal kuni kella kahelkani, Petja aga ootab
teda nurga peal. Seal on wähe käijaid, sellepärast wõib
natuke lõnelda.

"Aga nüüd," ütles Annale rutates, "pead sa minema,
Petja. Muidu wõidakse meid näha."

Petja oli kui meeletu ära; ta saatis teda weel paari
sammu ja tuli siis poodi tagasi. Waewalt suutis ta õhtuni
ära oodata ning ajus aegsaste ootama. Nii pea kui jalg-
wärawa kriulatas ja tutaw halli kübaraga kaju ilmus, läksid
ta mõtted segi. Ta läks tulejale wastu ja wõttis tal käest
kinni, kuna silmist pjarate ajad purstasid.

Nad läksid õudset uulitsat mööda, mis noore kuusemetja

juures lõppes; oli juba pime, ainult sula lumi andis nõrka
walgusehelki; nad waatasid üksteise otse ja ei teadnud,
mis ütelda. Uulitsa lõpul oli hil a aja eest mitu suurt
puud maha raiutud, mis praegu aia ääres wärstete laas-
tude peal riitas olid. Nad jõudsid palkide juure. Annate
istus ühe puu peale, kattis näo kättega kinni ja hakkas nutma.
Petja seisib tema kõrwal ja kompsis peaga wastu palki.

Mis oli siin weel lõnelda? Kõik oli ju näha. Petja
pidi enne weel soldatiks minema, kus kolm aastat teenida
tuli; pagar aga oli hea inimene ja mitte kõige halvem
peigmees, ja kui isa midagi juba nõudma hakkab, ega ta
siis enam järele ei anna. Ja emale soowitab ta, sest kaks
nooremat õde kaswawad järele ja tahawad ka mehele minna.

"Ah, Petja, Petja!". . . kordas Annale, nuttu lödtsudes:
"Mispärast olen ma sind armastama hakanud!". . .

Ja Petja sai aru, et siin kuidagi aidata ei saa. Ta
jättis peaga wastu palki kompsimise ja ütles:

"Nii siis lähed ikka pagarile?"

Annate langes seelik palkide peale, hakkas kättega weh-
lema ja karjus: "Ei lähe. Ei taha!" ja hakkas kõwaste
nutma.

"Ma armastan ainult sind, Petjake," kinnitas ta, ennast
poisi wastu surudes. "Ei lähe kellegile. Mingu õed me-
hele, aga mina jään sind ootama."

Petja suudles teda ja unustas kõik ära — soldatiks
minetu, ja emale, ja Nishnise sõidu, ja kaelustas Anna-
lest, kuni sel meelde tuli, et tarwis koju minna.

"Waata, kui palju kell juba on?" küsis ta ärastõitudes
ja häbaldas: "Aeg on minna, peab minema!". . .

"Sa jääd ikka mind ootama?" küsis Petja, tale filma-
desse waadates.

"Jään ootama!" kinnitas ta, pead kuklasse wifates.
"Lehtu, mis nad tahawad. Jään ootama."

Petja läks, wahwalt pori mööda astudes, koju ja mõtles:
"Eh ei anna ma rinnamõetu wälja. Siis wõib kõige
peale kõnega heita, meelitan emale oma nõusse ja wõtan
Annalese ära."

Järgmisel päewal, kui ta juba saanis istus, hüüdis
tale emale järele:

"Waata, Peeter, et sa Nishnis tembutama ei hakka.
Ega see meie linn ei ole. Ole ettewaatlik. Sa ei mõista
ju enam asju ajada, kui wähe winti saad."

"Mis sa nüüd, emale!" wastas Petja uhkelt. "Ara
muretse. Ega ma siis esimest korda ei sõida."

"Sa oled ju niisugune logard, et süda igaford sinu
pärast walutab. Ütle Sereshenkale, et ta sinu järele waataks.

Sereshenka oli tema wanem wend. Ta teenis Nishnis
ühes pangas ja oli tähtis nina, mitte niisugune, nagu Petja,
kes õppida ei tahtnud ja lihtsaks kaupmeheks kreisilinnas oli.

Kaks reispäewa kadusid ruttu, Annalese üle mõteldes.
Pärast jõudes algasid jutustused wennale ja asjaajamised.
Petja aelas poodist mööda, kõneles ufaldusmeestega, walis
tarwilikku kaupa wälja, jalutas wenna ja selle naise seltsis
uulitsatel, waatles rahwast ja mõtles Annalese peale, kes
teda ootab. (Lõpp järgneb.)



Julius Kotason,
Narvaft.
Segewas sõjaväes.



August Kaitja,
Narvaft.
Segewas sõjaväes.



Jaan Hammermann,
Saapsaluft.
Segewas sõjaväes.



Paul Tenno,
Knapääft.
Sõja algusest eestiini.



Johannes Latenberg,
Juurft.
Segewas sõjaväes.

Sielehefeste tolm.

Dora Stowell.

See uulits on kitsas ja pime. Wõib wäljasirutatud kätega mõlemipoolselt seinu puutuda. Ühel ja teisel pool on lahtised lõhnaasjade poed.

Mustafa Ali pood on esimene pahemat kätt nurgast. Ise on ta nii wana, et mõnikord oma poolpimedas ruumis magama jääb, kus õht lõhnawusest raste on. Allah ei andnud temale poega, et sellele äri, mis Ali kätte ijade käest tuli, edasi pärandada.

Siiski wõttis ta hiljuti omale naiseks noore Beduini tütarlapsi, nimega Warida el Hafy, kena, nagu tema hüüe "Roos."

Mustafa on rikas, kuid wabadusega harjunud Warida tunneb ennast haremis, kus atnad tiheda kattega finni kaetaks, nagu lind puuris.

Tal on suured filmad; wärwitud huuled paistawad selgelt kollaka näo pealt. Siigutuste juures kõlisedaw tal täte ja jalgade ümber ehted.

Loojamineku tundidel armastab ta ülemiselt rõdult kairu katuste ja minarettide peale alla waadata. Kuid selle tunni iludus ja päikse ja kuu tõusud jätawad ta huultele nagu tuha. Wana Mustafa on põlglik neile filmadele, eht küll oma warandused tema jalge ette puistab, et ta huuled temale naerataksid.

Warida, koidide eest oma igawust warjates, täidab kõiit wähemaidki Mustafa tahtmisi, meelitab ja uinutab teda, kuid jooksleb lohe ära, niipea kui ta magama jääb. Ükskord mängis keegi teekäija uulitsal pilliroost wile peal südamesse hakkawat wiisi. Näis, kõrbehing ise sirutab tema poole wiirastuslike käed, et wiia sinna, kus on noorus, armastus ja ihade mäng.

Ta nutab ja waatab läbi atna kaugenemale jaledale, walges rüüis ja kapüşhoniga (mantlikotiga) kaetud kujule järele.

Atna juurest mööda minnes tõstis see pea ülesse. Wõib olla, kuulis ta neiu hüüet.

Ta seisatas filmapilduks, aga muusika muutus itka õrnemaks ja meelitavamaks. Warida tundis meloodiat nagu suudlusi huultel, nagu armsaid kallistusi. Ta nägi, nagu ilmsi, nahlseid telkisi kullasäralise liinwa weerubel, ühte liini tõmbunud kamelisi, kaewu Fönikia-palmide warjus...

Ja, näe, sest ajast läib noormees uulitsal, wiljet puhudes. Õh. Mustafat ei ole täna kodus. Algab uulitsal wile mäng. Warida hiilib alla. Alen awati. Suudlused ja kallistused. Warida maitseb elu ja wabaduse magusust, mida tal wähe.

Uraminnes ütles armastaja noormees, et Mustafa wana on ja tal aeg ära surra oleks.

Kaowad päewad. Poetefes tufastawa Mustafa juure ilmub beduin ja küsib haruldasi kõrbe walgete lilliate lõhnadliki.

Kuna poolunine, lõhnawusega kauplew kaupmees pimedikus wäikeste klaasiteste juures kobab, toob voidunud sulane kohwi.

Müüja ja ostja imewad kalfani (westpiipu) ja, kohwi rüübates, lobisewad uniselt Riiluse weedõusu kõrgusest, fellahide rõõwimisest, mitteedigetest inglisiidest (inglastest) ja frankidest (prantslastest).

Mustafa küsib wiimats beduinilt, palju annab ta klaasi lõhnadli eest, ja nokutab lootusetalt peaga, nimetatud jummat kuuldes.

Nad hakkawad kauplema, elawusega kätega wehelses ja häält kõrgendades.

"Wend, wannun prohwetit nimel, selle lillia-õli eest annafin ma kuld Inglis guine'i," ütles wiimats beduin. "Kuid see on järelekehrub, millega ja kõiiti petad!"

"Wannun Allah'ga, ei!"

"Haisuta ise, oh minu isa, ja ja näed oma effimist."

Drnalt ja tähtsalt klaasi edasi andes, kukutab tundmatu selle oma burnus'e peale, kuid toob lohe jälle oma riide laiade woltide wahelt wälja.

Wanamees nuusutab, ta on imestanud ja hingab sügawalt mitu korda.

"Sul on õigus! Lõhn on mulle tundmata. See on mingisugune imelik ja wastit."

"See on — surma lõhn," pomiseb beduin, klaasi nõrgatsjäänud käest ära wõttes. "Maga nüüd, wend, ja olgu Allah ja prohwet armulikud sinu hinge wastu!"

Klaasi eht lillia-õliga pani ta magaja kõrwale.

"Waata oma isanda järele, koerapoeg," äratas ta teenrit. "Ta jäi raskesti magama."

Õhtupoolikul toobaks magaw Mustafa toju. Sirmunud naisterahwad koguwad ümber ja ootawad isanda ärkamist.

Warida filmis on tulutehed, kuid ta warjab oma ärewust kannatlikult ja osawalt.

Läts looja päike, ja Afrika kõrbede üle tõuseb kuu. Mustafa magab itka. Doodatase tema lõppu, ja juba ilmuwad palgatud nutjad.

Uulitsalt kostis wile mäng. Warida, kefet üleüldist jeadust, hiilib alla ja jõuab tähelepanemataalt muusikandi majaske wiia.

Nad on üksi poolpimedas toas. Alnast woolab kuuwalgus sisse.

Noormees jostab tale otstitud meelitusi.

"Sinu filmad on kui pärlid. Sinu nägu — kui rubiinid ja topaasid. Su huuled on magusamad meest."

Kuid ta ei awa oma nägu. Wallatu naeruga süttab Warida ootamataalt tema kapüşhoni tagasi.

Ta haarab Waridast weel tugewamine kinni, ja palawalt juudleb filmi, otsekui tahaks neid oma ihara armastusega pimedats teha. Kuid Warida astub eemale, ta jäi külmats hirmu pärast. Noormees on inetu nagu wana sarwit.

Ülewalt kostab nutt. Warida saab aru. Ta warisjeb üleni, ta wabaneb teda hoidwatest kätest ja hakkab kõigist waljumine karjuma.

Suludes, nutab ta oma kadunud, petetud unistusi taga ja kirjandab meeleehtimises, tõstes käia halastamata taewa poole.

Warida el Hafy nutt mehe järele kajastub nüüdki tibusga — laantadel. —

—mer.

Bilditejed tulepiirkonnast.

Puhkusel.

Juba pikemat aega liikustid meie polgus jutud pikemast reisivist, mis oodata olla.

Räägiti nii ja teistigi, teati hull tähtpäevi, mil reis tingimata algab, niisamuti hull mitmejuukseid häid ja kurje tohti, kus reis lõpeb. Kuid aeg kadus ja juttudel ei näinud mingit põhja all olevat.

Eiasti lõpuks, kui kõik juba ununema hakkas ja meie referiivist jälle kraavidesse kolima pidime hakkama, tuli käst: „Asjad tõllu ja lähemasse linna!“

Praegu oleme viimast päeva D. linnas, mille külje all terwelt 6 kuud vahetpidamata Salka poistega oleme kistunud. Jälle aframe teele tundmata radadele, tuhandeid werstasi kodumaast kaugemale.

Kuuekuulise heitlemise järele lulus lühitene puhke-aeg enne tüütawat reisu üsna ära ja aeg kadus kiirelt ning lõbusalt.

D. linn, ehk küll pikemat aega üsna sõjajalus — näib üsna erkšana ja elawana.

Salka tuide poolt on küll hull majasi siin-seal purustatud, ka mahajäetud tühje elumajasi leidub rohkesti, kuid sellegipärast on elu ja liikumist küll.

Kaubeldatse elawaste, ja mis peaaegu — siin ei näi millugi puudust olevat.

Liha, saia, suhkurt ja muud sellesarnast on rohkem kui nõutakse ja hinnad pole võrdlemisi mitte kallid, — igatahes odavamad kui kodumaal ja pealinnas. Eostawat kinod ja teatrid. Ei kuuleks mitte jagemat suurtüki müüriat ega näeks õhtuti, õõseti, kaugel poolringis ümber linna tuleliinil lastawate rakettide walgusejuga, ei wõiks sõjawälja lähedusest aimu olla.

Muretsemise omale jälle kõike, mis tarwis, täiendati, korraldati ülemuse poolt kõike tarwilikku. Käifime paaril korral saunas, teatris, kinos, kus sellegil süda soowis, tarwidust tundus. Puhkafime kõigest wäsimusest ja oleme walmis jälle waenlasele wastu astuma oma wäeosa kuulsust suurendama — ja jedatorda wist mitte enam positfioni-sõjas waid liikumas wäljasõjas.

Walitseb rõemus reifteenne ärewus. Wängitakse, tantfitaakse, lauldakse. Meeleolu on kõigil kõigeparem!

Kui uues tundmata tulepiirkonnas wõimalus koguniste ei puudu — loodan huwitawamaid pilditefisi kriiptutada.

Kõiki kodumaalasi terwitab sanitar

G. Pruel.

Kirjandust sõjameestele!

„Kallid kodumaalased, olge nii kuldsed ja kallid, saatke oma läbilõetud Meie Maksud ja ajalehed meile lugeda! Meie loeme neid nii suure isuga, et ei osta üteldagi. Meie kõik januneme kirjanduse järele. Jma sellesta elame kui kottis, ei tea miski, mis wäljaspool ja kodumaal sünnib. Oleks wäga rõemustaw, kui meil ajalehti, ajakirje ja raamatuid saadetaks. Pääwatöö järel oleks üsna hea, kui üks ette loeks ja teised ümberringi kuulaksid.“

Rõnda kirjutab meile üks eestlane oma 48 selfimehe nimel sõjawäljalt. Ülepea saab toimetust tihti niisuguseid kirjasi. Kõik paluwad kirjandust.

Ja kui rõemsad on sõjamehed, trükitud lehte nähes. Juhtumisi kaewikuse sattunud ajalehed käiwad sõna tõffes mõttes iga mehe käest läbi. Ajalehte loetatse salikades ja üffikult ja arutatakse peale lugemist weel kaua. See on nende waimutoit, see elustab ja julgustab neid raskest sõjaelus.

Ja on leht mitmel korral läbi loetud, saab temast weel hea paberil mahorka jaoks. Ka see on heats meelelahutuselks sõjawäljal.

Igakuil meile seast on ammu läbi loetud ajakirje, raamatuid riinuil, laudade peal ja lastides wedelemas. Enamaste ei ole neid meil enam tarwis, kui palju rõemu aga

sünnitawad nad seal, kus mehed oma rinnaga meie rahu kaitsewad.

Sellepärast pidage sõjameeste iihetääliselt palkwet meelles ja saatke neile kirjandust. Igaüks wähemalt oma tuttawatele, selle adresfid neil on, seft teatawaste ei saa lehed wäljaltel põhjustel enam sõjameeste adresffii awaldada.

Loodame, et see sõjameeste hääl igapäewases rühtimises lewa-ja puudefabas nii pea ära ei unune. On ju meie puha kohus neile jõudumööda abits olla.

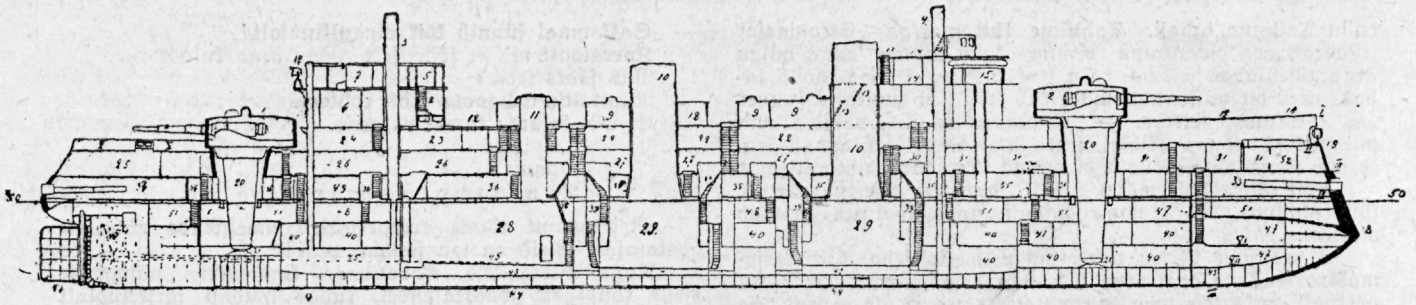
Pulmasõit.

Siljuti seffis ajalehes sõnum, et alamwäelistele luba antatse sõjawäljalt koju naift wõtma minna. Lugesime seda meie, lugesiwad seda wist kõik ja nii mõnegi poissmehe rinnus ärtas selle mõjul midagi idüllisift elule. On inimesi mitmejuugusi. Üks lööb käega: olen ma siiamani poissmees olnud, siis ei lähe ma ka siit sõjawäljalt niisugust lollu tätti tegema — naift wõtma. Lõpeb tõrd sõda ja saan ma weel siit terwete fontidega kodumaale tagasi, üks siis ole aega naift wõtta, kui himu teeb, kui aga ei — siis las! neiu wesiawad! — Teised selle wastu kujutawad abielu otse paradisiikult ette. Nende arwates on naisterahwas, ja weel noor, ilus naine, päris õnne ja headuste allikas . . . Pole tarwis muud teha, kui hoiu juu lahti ja sulle jooksib nagu wihmawee torust . . . muudkui juhu ja laela . . . Mõni mõtleb weel: lähem wõtan naife, maitfen paar-kolm nädalakti seda naisemehe põlwe. Muidu wõib olla, tuleb mõni ülekohtune kuul ja . . . Siis saab aga enne surma weel kõik supid maitstud . . . üks niisugusest unistajateft oli ka meie Mihtel, Tallinna poolt kohaomaniku poeg. Enne sõda mõne aasta Riulinnas elanud ja seal ihe mammititrega päris laialt sehwoti teinud. Mihtel pidas praegugi illega — nii oli neiu nimi — suurt kirjawahetust; hoidis aga kõik kirjad nii juures saladuses, et sõnagi meile ei lausunud, mis nendes seffis. Wahel saime aga salaja mõne Mihtli kirja kätte. Oh, seda armastust ja truudust, mis seal paberile määratud oli! —

Mihtel oli juba mitmet päewa rahutu ja käis kui peata kanna ringi. Ehk meie küll pärisime, mis wiga on, ei annud ta meile ialgi diget wastust. Ihel õhtul teen ma juttu: „Kuule, Mihtel, sul on wist midagi paha juhtunud — kas pruut läi tagant üles wõi . . . ? Räägi!“ Mihtel muigatas, mõtles . . . „Tead mis, sõber, mul on nõu minna kodumaale naift wõtma.“ „Naift wõtma! Oled lolliks läinud wõi . . . ?“ „Mitte sugugi! Üff on puhta tõeline!“ — Keerafime mahorkat, ja siis seletas Mihtel mulle pikalt-laialt oma naisewõtmise põhjust ära. Bean aga nad, kui sõpradewahelised asjad, saladusesse jätma. Niipalju on aga kindel, et niisuguse õnnega mitte iga mees tõttu ei trehwa, nagu meie Mihtel. Dial Tallinnas suur tore maja. Üksainule tatar, kui õis puhkel ilusal lewadehommikul. Di poisid, igamees teist olets walmis juba oma tulewiku kasude pärast niisugust kala, kui ta õnge hakkab, kaldale rebima. Ja siis weel need ilusad õhulosfid, mis Mihtel siin omale üles ehitas. — Juba mitu aastat seda karmi, wilekhat elu. Ei ainuiffi õrnuft, ei ainuiffi filmapiltu, mis elu üksluisusele waheldust toots. Juhtub aga weel mõni nurjatu kuul küljekontide wahale tulema, siis ei küfi see sellest, et sul weel naine wõtmata on. — Õõfel, kõwa nari peal aeledeks, mõtleb Mihtel: „Oh, kui mõnuse olets nüüd ilusad, puhtas woodis puhata, kus tats õrna naisterahwa kätt ju laela ümber kui põimitud olets . . . Ja need suudlused . . . need kallistused . . .“ Mihtel ei juutnud omale seda õnne kõike ette kujutada, seft selleks läks liig palju energiat tarwis.

Järgmisel päewal läks Mihtel komanderi juure ja awaldas sellele oma juuwid ära. „Naift wõtma!“ tegi komander juured filmad. „Kas sul ka pruut ja kõik äff kindel on?“ „Jah on, teie kõrgeausus!“ wastas Mihtel, ihe nõost punane kui teedetud wäht.

Mihtel sai siiski luba ja paari nädala pärast olid poisil



Soomuslaewa pikuti läbilõige.

1. ja 2. Soomustornid 12-tolliste suurtükidega püraas ja ninas. 3. Tagumine mast. 4. Esimene mast. 5. Pealmine sõid. 6. Admiralikajut. 7. Lipukapteni kajut. 8. Trepp pealmisele sillale. 9. Kõõgib. 10. Suituforsnaad. 11. Ohupuhastuse torud. 12. Kraanad paatide ja aurupaatide ülesvinnamiseks. 13. Trepp esimese silla peale. 14. Esimene sõid, kus sõidu ajal wahiohwitser ja tüürimees wiibivad. 15. Suhatusetorn. 16. Daf. 17. Kraana ankrute ülesvinnamiseks. 18. Minaots sissepuurimisets. 19. Elektri proshetorid. 20. Masinawärt, mille peal soomustorn keeleb. 21. Masinawärgi alus. 22. Ohwitserite kajutid. 23. Admiralik söomatuba. 24. Admiralik salong. 25. Ohwitserite felttsuum. 26. Ohwitserite kajutid. 27. Ruum 47-mill-

meetriste suurtükide jaoks. 28. Beamasinad. 29. Kütiseruum. 30. Laewatirik. 31. Mitmejulgused ruumid: maalri, lutusepa töökojad, ametnikute, konduktorite kajutid, hospital, aptel. 32. Pesuköök. 33. Miini apparatid. 34. Jäätelber. 35. Sõeladud. 36. Pesuruumid, töökojad, ladud, kuivatoidu ladud, tuurkite ladud, miini ja suurtüki ladud. 37. Miini apparat. 38. Trepp masinaruumi. 39. Trepp katlaruumi. 40. Suurtükimoona ladud. 41. Kraami ladu. 42. Tüür. 43. Laewa sifemine põhi. 44. Laewa wälimine põhi. 45. Masina rõõll. 46. Krupell. 47. Toibumoonateldrid. 48. Bimasinad. 49. Miinikammer. 50. Weejuon eht weepinna piir. 51. Mitmejulgused wäiksed mehhanismused.

paberid käes. Pulmasõit algas, meie sõidude südamlitkude õnnesoowide jaatel. „Oh, kui heameelega oleksime meie su pulmas peiupoisid!“ pajatasime kõil nagu ühest suust. „Pulme ma nüüd ei teegi!“ kiltas Mihkel. „Pulmad teeme tulewituse, parematel aegadel, ja siis olete kõil minu pulmas, sõbrad! Nüüd lähem ja teen papi juures ainult asjad õigeks.“ „Kas ja ka sellest Miisele enne kirjutasid?“ tähendasin mina. „Pole waja! Minu asi on nii pikalt kindel, et kirjutada tarwis pole, walmistan tale sellega ainult ootamata rõemu!“ Mihkel läks . . . Pulmasõitu kuuls ajaks . . . Wahapeal wenis meie elu endiselt. Päewad on sõjamehel peaaegu kõil ühesugused igawadhallid, nagu pilwes sügiselmad. Minu asi, mida igapäew ootan, on õhtune post. See toob meile „Päewalehe“, nädalast lord „Meie Matsi“ ja wahel ka mõne kirja kujukilt. Kui mõnigi mees pajatab oma kirjas — kui õpetaja tantskilt, et kodumaa neiud kõil sõja ajal laia tee peal nagu liblikad lendawad. Ei tahtnud seda ustuda, aga ühel õhtul tõi mulle post P. kreisist, kellegi tundmata isiku käest kirja, kus ühe sõbranna kiri sõbrannale linnast maale oli kirjutatud, ja mille tema jalaja kätte saanud. Tähendand sealt siia ühe loha sõna-sõnalt üles:

„ . . . ja muudu wahetaks lohad heameelega, aga mul on hirm, et Sa ei taha enam tagasi tulla. Aga siiski, wahetame, aga Sa õpeta enne nende maapoistele ka sisse . . . et nad mu aega igawaks ei laie minna. Klusad ohwitserid mis hirmus . . . Kõil Sul siin tegemist on, jaad lohe wiiesed, pole tarwis rublastega jahtida.“

Palun wabandust, armjad kodumaa neiud, mina ei mõista selle all mite kõigile süüd. Siiski mõib ta mõne lohta õige olla.

Läts mõõda paar nädalat. Ülid wihmajed, külmad sügiselmad. Ühel niisugusel wihmasel hommikul lendas Mihkel kui Saks pomm äkitselt meie õnni uksest teadmata sisse. „Mihkel! Sina juba tagasi? Mii ruttu?“ karjusime meie kõil ja ruttasime noorele naisemehel õnn soowima. Mihkel tegi käega tagasitõrjuwa liigutuse. „Liig wارا, mehed! Olen niisama poisimees, nagu teiegi!“ „Mis . . . Kas ja siis naist ei wõtnud?“ „Wõtnud, wõtnud . . . Sea on õelba, aga pole see wõtmise niisama ühti! . . .“ Meie kõil külwasime selsimehe küsimustega üle, kuid Mihkel ei annud tahjuts mingiugust wastust. Wõttis tastult paberõskarbi. „Sähte, poisid, siin on kodumaa paberõsõid, õstsin nad Tallinnast!“ Selle järel pani ta loopast wälja,

õhteteed komanderi juure „Имью честь явиться!“ „Aga kus laulatujetunnistus on?“ küsis komander Mihkilt, kes pileiti ta kätte andis. „Ei saanud naist, teie kõrgaujus!“ „Mis . . . Läksid naist wõtma ja ei saanud?“ Mihkel oli kui tuliste jüte peal ja tundis sealjuures, kuda süda korraga jaapa sääre langes. Mis pidi ta tegema? — Siiski rääkis ülemusele lähidalt ära, kuda asjalugu oli. Wõppude lõputks naeris komander ja sõnas: „Pean ustuma, et see wiist tõsi on?“ — Õhtul teatas Mihkel ta meile oma pulmasõidu põhjuseid, aga tegi sealjuures tähenduse, et meie teda keegi selle üle pilkama ei tohi hakata — ja meie ei leidnud ka ükski sellest põhjust. Asjalugu oli järgmine: „Gain õõsise sõiduga Tallinna. Oh, misjugu hea tundmus hulga aja lohta oma rahwa hulgas olla, oma ümbruses armast emakeelt kuulda. — Lähem Runne nullitfat mõõda. Minu ees lähed üks armastajapaar, neiu ja merewäe ohwitser. Wiimane hotab nii õrnalt neiu kaealt kinni ja waatab iga sammu peal tale silma, nagu tahaks ta teda ära süüa. Eigemale jõubes kuulen ma tuttawat häält. Kisse? On see tõeste tema? — Et selgusele jõuda, tõmmasin mitti filmile ja ruttasin neist tangelt mõõda, püüdsin sealjuures pilku naisterahwa näosje heita. Ja mis ma nägin, oli kõil, see oli tõeste tema, Kisse, minu kauaaegne truu pruut. — Sulgub õõjel mõõda nullitfad ohwitseritega, aga minule sõjawäljale kirjutab niisugusi armastuskirjasi, et mul neid lugedes tahtmatast piiravad silma tulid. Pean siiski tunnistama, et mul sealjuures wahematti kahjutunnet ega südamerawal ei olnud — sõjamehe süda on selleks juba liig tuimaks jäänud. Olin tuttawate juures õõd. Järgmijel päewal läksin Kisse wanemate poole, et asja üle selgusele jõuda. Seal wõeti mind päris suurepäraliselt wastu. Ainult Kisse imestas rohkem kui teised: „Mihkel, sina siin! Sina siin! Kust ja nii äkitselt ja teadmata tulid?“ „Põrgust!“ wastasin ma. Ei see olnud enam see süüta, armas neiu, kes mulle enne nii kallid oli. Kõil ta lapselik meelbewus oli kadunud, paled kahwatanud ja filmist jära kustunud. Tegin ruttu sealt minekut, ilma et ma õdnagi sellest lausunud oleks, mis juured ülesanded mul teokfil — mille pärawt ma kodu tuln. „Mihkel, teie lähete juba nõnda ruttu ära. Rääkige ometi, kudast seal sõjawäljal ta elate!“ „Ei ole nüüd aega, pean koju minema.“ „Tulge pärawt weel meile sisse, kui ära lähete!“ „Saab näha, kudast aega on.“ — Kodus ei olnud ka wahematti lõdu, kõil tõi . . . Ei midagi enam endisest heast ajast . . . Järgmijel nädalal

tulin Tallinna tagasi. Tähtsime tuttawatega „Estoniasse“ „Põdrast ööd“ waatama minna, kuid pidime enne hulga aega piletijabast seisma. On seal lodumaal aga nüüd jabad, need on palju hullemad, kui meil siin supitatla juures „въ затылокъ“ seistes. — Niisugune on siis, woisid, minu pulmasõit! — sõnas Mihkel, juttu lõpetades. „Wannun ära, et ma enam eluajal naist ei wõta! Vipa! Vipa! niisugused...“

Kõik olime selle mõjul Mihkli saatusest otse pöurutatud, kõik tundisime endid nagu mingisuguses lootuses petetud olemat.

Wandusime ühiselt tulewikus petistele jeda kõik kättemaksta. — Teise aga, meie lodumaa neiud, awalbame walju protesti, mils teie oma kallimatele truud ei ole ja neid otse petta tahate. —

Sõjawäljal, 25. 11. 16.

Alex. Timm.

Seda ja teist sõjapäewilt.

Tagasi!

On üks niisugune wanaõna olemas:

„Endised ajad ei tule enam tagasi.“

Wale. Selgub, et tulewad tagasi:

Krasnojarski telegrafiteeritakse:

„Zuruhanimaal, Ungara jõe ääres, wõtsid pärismaala- sed piisirohu puudusel uueste esi-aja kättimise abindub — nooled — tarwitusele.“

Kõik pahurpidi. Zuruhanlased lasewad nooltega, Amor — kahelünnewiiterubalistega.

„Wõtteleja“.

Donimaal lahendati elukalliduse wastu wõtlemise küsimus nii lihtsalt, et kõik jahmatasid: Lähed pristaw turule ja näeb naist, kes koorma otfas mune müüb.

„Mis munad maksawad?“

„Seitse kopikat tükk.“

„Anna katkümmeend muna rubla eest siia.“

„Mis cni maksab?“

„Kaks ja pool rubla.“

„Pane poolteist rubla eest korwi.“

Teisel päewal oli turu tühi. Pristaw käis kui wõtija ringi.

Ol liiatasu wõtjad hoohipelt ära kaotanud.

Sihute wõtlikuwis liiatasu wõtjate wastu on muidugi hea. Kuid puudub üks pistle asi: peks kõik sealsed elanikud pristawiteks tegema.

Muidu aga tuleb nii wälja: iga pristawil on hea, iga mitte-pristawil — halb.

Onne kui tõrwal

On inimesi, kes isegi maawarjemise pealt oskawad hästi teenida:

Nagu ajalehed omal ajal teatasid, pandi Moskwas riide salaladud aresti alla, kusjuures ligi kaks miljonit arsinat riiet kinni peeti. Praegusel ajal on see riie aresti alt wabastatud ja luba antud teda müüa praegusest turuhinnast pooleodawamalt, kuid kuna hinnad selle aja sees mitte kahelordfets, waid wietfordfets on jõudnud tõusta, siis müüakse nüüd riiet suure kasuga ja, kuulu järele, olla ülesostjad jällegi ametis.

Ega wanaõna muidu üttele, et suur waras tõllas sõidab.

Otstarbekohane korraldus.

Kaks sõnumit:

1) Saksamaal on elanikkude toiduosal poole vähemaks määratud.

2) Saksamaal wõetakse kõik lodanikud riigikaitse töösse. Pealtnäha nagu ei oleks esimese ja teise sõnumi wahel mingisugust ühendust . . .

Uga ei!

Saksamaal sünnib kõik plaanikindlalt!

Korraldati nii, et sõdmifets wahel aega kuluts . . .

Mis jaoks seda?

Riigikaitse töö jaoks jääb rohem.

Ei wõi salata: kawal rahwas.

Arusaamata wareselad.

Meie elame tõeste eraforraliselt imelikkude nähtuste aastajal. Neid on iga jammu peal!

Nagu pildiweskis, wabandage, kinoteatris, näidatalse meile kaupluste waateatendel, kudas hindasi järjekindlalt kõrgendatase,

Uhe suurema moodiäri aknale seati oktoobrikuul naisterahwa karakulist palitu, millele sedelike hinnaga kllge oli pandud: 400 rubla. Mõne päewa pärast uhkeldas sellesama palitu peal juba teine hind: 430 rub. Nädal hiljem asus teise sedeli asemel kolmas, weel kõrgemat hinda kuulutades: 450 rub. Siis järgnes 470 rub. ja lõpuks 485 rub.

Kui see hind tõuseb:

— 500 rub. — peale

Siis wõib tema asemele määrata:

— Kolm kuud.

Las neid saab peremees 500 rubla asemel.

Seft administratiwliste teooria järele on see ju ükskõik.

Rohwilauas

ehk

meie aja tragöödia.

Perenaine: „Olge head, proua Tammeleht, maitsege meil ka üks tass kohwi.“

Pr. Tammeleht: „Tänan. Uga ma just jöin kodu.“

Peremees: „Uh jätke. Tass kohwi wõib ilka juua.“

See on meil juba wiisiks.“

Pr. Tammeleht: „Koh, olgu siis peale.“

Perenaine: „Olge head, istuge siia. Kas teile koorega wõi ilma anda.“

Pr. Tammeleht: „Palun juba koorega. Mul on siidamehaigus.“

Perenaine: „Rohwiga wõderustame teid heameelega, aga mis suhtrusse puutub, — wabandage. Mitte terakeski ei ole.“

Peremees: „Kompwekid aga maksawad 2 rubla nael.“

Perenaine: „Olge head, jooge nüüd ilka.“

Pr. Tammeleht: „Tänan. (Kõheleb). Päriselt ütelda . . . ma . . . ma . . .“

Perenaine: (ehmatades): „Ega teile ometi kohwi-pakku tass ei juhtunud?“

Pr. Tammeleht: „Ei . . .“ (kõheleb).

Peremees: (labaselt): „Näe, kui suur prussakas mõõda seina ronib!“

Pr. Tammeleht: „Uhh! Kus?“

Peremees: „Peaaegu just teie selja taga, (Külaline pöörab ümber. Perenaine paneb ruttu omale ja mehele tiiki suhturt tass).“

Pr. Tammeleht: „Ma ei näe prussakat.“

Peremees: „Imelik! Ra mina ei näe enam. Oli wist muidu minu filma ees, aga nii selgeste . . .“

Perenaine: „Jooge, proua Tammeleht.“

Pr. Tammeleht: „Tänan. Las jachtub.“

Peremees: „Anna, Lilli, lusikat.“

Perenaine (halwaste oma osa etendades): „Mis jaoks on sul lusikat waja?“

Peremees: „Kuda seda . . . nüüd ütelda . . . Mn . . . mn . . . Nii nagu, õhulosijisi ehitada. Liigutab lusikaga . . . ja tunned, mn . . . nagu olekski suhturt sees.“ (Liigutab).

Pr. Tammeleht: (langeste häbenedes): „Mul on nii paha teie ees . . . Uhi seisab selles, et ma . . . suhturt kaasa wõtjin . . . kolm tükki . . . Mõtlesin, et teil omal suhturt on . . . (ogub jõudu ja pahwatab ühe hingega wälja).“

Mina jooftingi oma suhturuga ja teie omaga. Ja kellegil ei oleks paha. (Langemud häälega). Ja korraga, teil ei ole

suhturt . . . Seile anda ma kudagi ei saa, ilma suhtruta aga juua, kui suhturt on . . . ei ole lõbus."

Perenaine (võemalt): „Dige lahke! Meie ei pane sugugi pahats!"

Pr. Tammeleht (võtab taskust paberitorbiku, teeb selle lahki, võtab täki suhturt ja vistab tassi sisse). „Noh, näid on kõik hea." (Waheaeg).

Peremees (labaselt): „Elli, mis mul meelde tuli!"

Perenaine: „Mis?"

Peremees: „Waata kummutisfe, ma usun, meil jäi minewast sünnipäewast natuke suhturt järele."

Perenaine: „Ah ja! Tõeste! No kudus ma ometi ära unustasin."

(Toowad igaliks ona suhtuga.)

N. Satir.

Rudas sõja ajal teenitakse.

Harju uulitsal sõidab suure kiirusega kõrges wankris toreba hobusega saats. Raugelt waatad ja arwad, et tingimata mõni pangadirektor sõidab. Kohale jõudes, näeb aga oma tutawat paberikaupmeest, kellel enne sõda hing paelaga kaelas oli.

Rudas juut saatslase kinni püüdis.

Raudteel Lehtsi ja Tapa wahel. Kolmandama klassi wagun on reisirajad tungil täis. Oht umbne, lämmastaw. Pingi peal istub juut, ähhib, puhhib, kärejutab nina ja pööratab silma, nagu oleks tal hing kinni jäämas. Ükki kumardab ta ja waatab pingi alla. Sealt paistawad ühe mehe jalad, kes ruumi puudusel selle paiga omale magamiskohaks on walinud.

Waewalt jõuab rong Tapolle, kui juut, nagu kuul, wagu niist wälja tormab. Jalapealt shandarmi juure.

„Derr shandarm, seal wagunis nr. 7879 olep üks saatslane."

„Rudas nii! Rudas tema sinna sai?"

„Di, suur saatslane olep. Mina see selgeste oma filmaga näeb ja teab."

Shandarm kutsub weel paar ametiwenda abiks, lähib konduktoril waguniusse teije otjas luttu panna, ja lähewad siis neljakesi saatslast tabama.

Juba wagunisse astudes, paistawad ühe mehe suured sääritud pingi alt. Kästakse wälja ronida.

Pingi alt kostawad ehtsad Wene kolmekordsed sõimusõnad ja warsti ilmub ka juure, laia habemega tõsiwenelase nägu nähtawale.

„Aga see on ju wenelane," pöörab shandarm pahaselt juudi poole. „Kust sina, narr, wõtsid, et ta saatslane on?"

„Rudas ei olep, kui tema lasep see lämmastawad gaasid!" põhjendab juut oma arwamist.

Meie aja muinasjutt.

Ungari ajalehed ei salga, et terme nende rahwa lootus P. A. Whisriitide presidendil Wilsoni peal seisab, kes aegamisi päris muinasloomisefeks rahutangelasfeks muutub, iseäranis Ungari emade ettekujutusfeks.

Wilson — see on nende, Ungari naisterahwaste, wiimane pääsemise lootus. Need muinasjutud, mida Ungari emad tänawuse talwe pilladel õhtudel oma lastele jutustawad, ei ole endiste aegade muinasjuttude farnasfeks. Endisef ennemuistfeks jutud jutustasid muinasloomisfeks sõjatangelasfeks. Sel talwel aga jutustawad wanaemad Amerika looliõpetajast, kes Whisriitide presidendiks sai ja Europasse sõitis. Tema teefonnaga seisab inimesefoo õnn ühenduses. Ilmuwad jällegi maitfex leib, rammus piim ja teisef ilusad asjad.

Wilson, tähendab Ungari ajaleht „Billag", ei saa mitte ainult Ungari naisterahwaste muinasjuttude tangelasfeks, waid suurefeks mehels ajaloo, kes rahu ja õnne miljonitele inimestele toob.



Sõdiwate riikide naisterahwad. Siiria naisterahwad.

Rodused abinõud.

Ma olen kindel, et paljud lugejad, niihästi tugewamast kui õrnemast sooft, mulle tänulikud on alamaljäregnewate nn. „koduste abinõude" eest, mis ma mitmekesiste elujuhtumiste jaoks olen kokku seadnud.

Abinõu lutiKate wastu.

Ütskõit misjugusest wiinapoeft arstifedelil järele pubel nn. wäljamaa konjakit osta, mitte kallim kui 50 rubla.

Wares kinni püüda ja temal pahema tiitwa seest sulg wälja tõmmata. Kui elusa waresse tabamine rastusil teeb, siis wõib ka naise nulluse kübara pealt wõetud sulge tarwitada.

Konjakit alustasfi peale walada, sulg sisse lasta ja sellega õhtralt kõi praod, luhu lutiKate omale asukoha walinud, üle määrvida. Kui lutiKate joobnuks jääwad ja meele-märtsuse kaotawad, siis nartsuga eht harjaga wälja pühkida.

Abinõu mehe armukadeduse wastu.

Altegiht kilmne rubla eest baldrianitikaafi osta ja seda kodus iga murka piserdada, ilma et aknaid ja õhuaknaid lahki teels, nii et mitte ainult terme forter baldrianihaisu täis ei oleks, waid et seefama hais mehe kõigi riiete küllest, nagu delbatsfe, werstamaa peale lehtats, nii et tal häbi oleks luttawate, ametiwendade ja ifegi mõõdaminesfate ees uulitsal, sõitjate ees konkas ja raudtee wagunis.

Peale selle mehele igal õhtul kilm kompreß õõfeks pea peale panna, hommitul aga teda kilm wæega piserdades üles äratada.

Õõnaks tihti kopsatoitu anda.

Seda seni kindlaste korrata, kuni naine teatud mõedul kergendust tunneb.

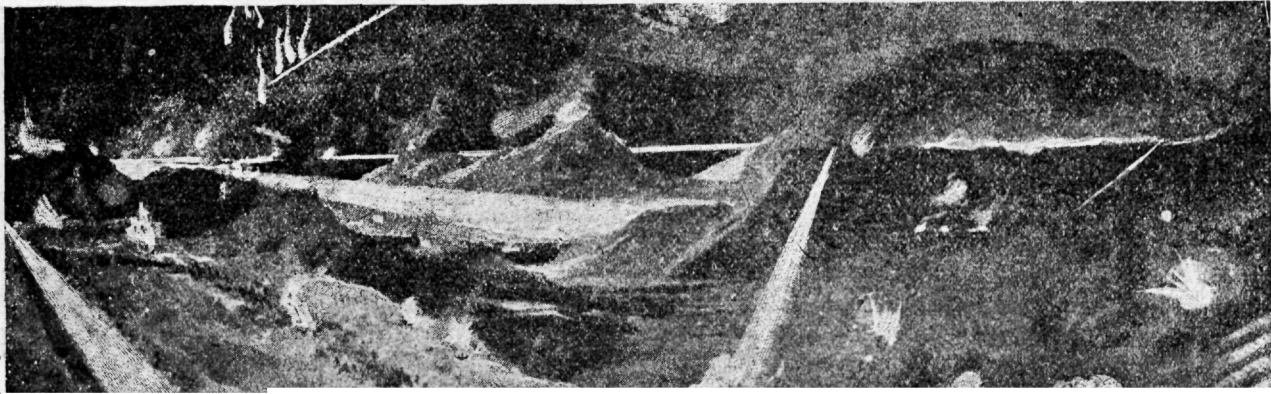
Abinõu naisterahwa minestuse wastu.

Kui naine minestusesse langeb, siis toatübrul kutsuda, ise aga kahels tunniks kodus ära minna, nii nagu lähels arsti järele.

Rajulit on nende kahe tunni jooksul pillardit mängida.

Kui minestusesse langeja mitte naine ei ole, waid tema juure wõerufele tulnud sõbranna, siis roheline konn osta ja haigele kulla peale panna, sealjuures hüüdes: „konn!"

Tagajärg on suurepäranne!



Sealiha hapukapsastega. Pannkoogid moosiga. Kohwi koore ja . . . suhkruga.

Peäle einewõtmist ütles mees naisele:

^Muidugi, üsna häbi on mitmesuguseid sündmata kirjast kirjutada, kuid kui arvesse võtta, et ma juba üle pooleaasta sealiha hapukapsastega ja kooti moosiga pole söönud, ja kui seda kümne rubla eest kõigist nii vähe on, siis . . ."

Ta naeratas unistawalt ja hakkas tukkuma.

N. Eatir.

Naisterahwad ja mood.

Loomademaja puuri sattus üks wäga ilus, aga kõürd» silmadega ahw.

Mõne päewa pärast wahtisid kõik ahwid tõõriti.

Warsti sattus sellesamasse puuri weel ilusam, aga lombakas ahw.

Läks paar päewa, ja loik ahwid lonkasid.

Siis sattus weel sinna puuri weel ilusam, aga ilma sabata ahw.

Kõik ahwid^nürisid peagi enestel sabad tagant ära.

Naisterahwad nimetawad seda moodiks. —ts.

Itta õieti. Kikepere metsaherra tahtis ühel päewal ratsa kuhugile sõita. Wõttis hobuse ja hakkas selle selga ronima, pani aga kogemata parema jala pahema asemele sadulajalusesse.

^Kuulge metsaherra," hüüdis lähedal seisja metsawaht; „teie astute ju tagasipidi hobuse selga!"

„tzee" — naeris metsaherra, „mina astun ikka tüll õieti, aga hobune on ju tagasipidi ees!" —fon.

Mõtete lahkuminek. Kaks piimatarwitajat täidawad uulitsal piima.

üks ütleb: „Sellele piimale on liig palju wett juure walatud!"

«Minu arwates on sellele weele, mis siin kannus, liig wähe piima hulka walatud," arwab teine. —jon.

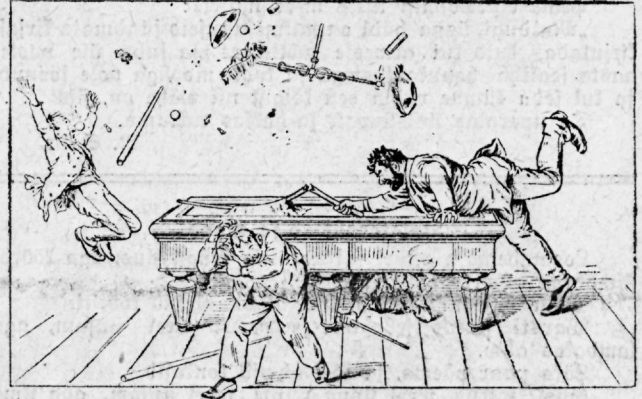
Asjakohane wõrdlus. Alamuhwitser (priitahtliselt teeniwale juudile, kes marssimise juures weeloigust mööda astub): „Mis see tähendab, Mooses, sa astud wäiksest loigust kõrwale, kuna su nimekaim ometigi merest läbi kõndis!" —fon.

Õieti wastatud. Vanapoolne koolitajanna (Wene keele gramatika tunnis): «Kuidas nimetatakse näituseks seda aega, kui ma ütlen: mina olen ilus."

Õpilane: ^Ammugi möödaläinud aeg." —fon.

Inglaste kannatus. Kaks herrat juhtusid ühes wäga kitsas Londoni uulitsas oma troskadega, mida nad ise Lutsisid", wastastikku. Kumbki ei tahtnud teisele teed anda. Wiimaks pistis üks neist

Kõik keeglid kramboliga.



Keli podretsit mängivad „Lennutis“ piljardit.
Podretsit Jõhvi (kriidiga tee otja õõrudes)
„Sah, hih, hah, ja oled nüüd pime! Sa võid ainult kram-
boliga veel pulke puudutada!“

Podretsit Karu. „Mis ja kurat hirvitab! Oigu
siis kõik pulgad kramboliga! . . .“

Boolesti. „Olete taimetoitlane?“
Boolesti; ma sõõn ainult nende loomade liha, kes en-
nast taimetoibuga toidavad.“
Minult sellepärast. „Noh, aga see noor lest, keda teie
mulle soovitate, armastab ta ka ise toitu valmistada?“
„Jah! Kui mitte jeda, siis ta praegu ka lest ei olets
olnud!“
Uus elututse. Trükitojas on tibe töö. Ladujad laa-
wad nii et läed mustad. Lehe toimetaja astub sisse ja
ilmab juhtumisi üht ladujat, kellel sõrmed alles üsna
puhtad.
„Tõhoh, kõik töötavad,“ tähendab ta, „aga teie . . .
mis teie teete? Mis pärast teil läed puhtad on?“

„Kudas, mis ma teen?“ vastab laduja. „Mina laon
neid walgeid kohti lehte!“
—or.
Baleste mõistetud. Noor abielumees: „Kallite, mis
sul täna lõunaks on?“
Noor naine vaatab kurvalt oma mehe otja ja ütleb:
„Pidime sõrjapraadi valmistama, aga kõõgitüdruk viiskus
jelle ära.“
Mees: „Paganat tüdruk! Kas sa ütlesid temale koha äles?“
„Oh ei, sellepärast ei maia nii kurt olla, ta on nii
noor ja natuke harjumata. Kas sa vahesi ühe musuga ei
lepits?“ lijab proua kelmitalt juure.
„See küll, saada tüdruk siia!“
—son.

Piltidega ilustatud ajakirja

Meie Matsi tellimiste vastuvõtmine 1917 a. peale on avatud.

Sõja algusest peale „Seaduse“ kirjastusel ilmudes on „Meie Mats“ laialdastes ringkondades ruttu armsaks
saanud ja omale tuhandeid uusi lugejaid juure võitnud, sellega kõigeloetavamaks ajakirjaks Eesti tõusnud.

Meie Matsi süks on ilusad põnevad romanid; Eesti sõjameeste kirjeldused sõjaväelja elust, nende pildid
ja luuletused; Eesti kirjanikkude algupärased tööd; lähemad uudisjutud ja segasõnumid sõjapäevilt. Sõja ajal
kuulmata kõrgetes hindades kirjandusest hoolimata ilmub igas numbris rohkestes päevasaundmuste kohasid pista todu-
ja väljamaalt.

Selle tõhise siju kõrval lõbustab Meie Mats oma suhkruka, lihata ja küttepuideta jäänud lugejaid endist
viisi, neile jõudumõõda oma pilgete ja muigamistega,
tähtsusega tarbeainete puudust tasuda püüdes.
feda esimese

Meie Mats räägib arusaadavalt rahvaleeles ja teeb nalja rahwameeles!

Tellimise hind kättesaamisega: aastas 5 r. 50 l., 6 kuu eest 3 r., 3 kuu eest 1 r. 60 l. Toimetusest ise
ära viies: aastas 4 r. 50 l., 6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 30 l. Üksiku numri hind 15 kop.

Broovinnumrid 15-kopitalise margi eest.

Tellimisi võetakse vastu: Tallinnas, Seaduse raamatukaupluses Harju ja Rüütli uul. nurgal nr. 46/15.
Teistes linnades ja maal: kõigis raamatukauplustes.

Kirjalik tellimise aadressi välisistele tellijatele: г. Ревель, редакция журнала „Meie Matsъ“. („Meie Matsi“
toimetus, Tallinnas).

Tellimistega palume rutata, et lehtede saatmises vahet ei tuleks!

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lehtede tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie
Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Довв. воен. цензурою. Vastutav toimetaja Jakob Jaason. Väljaandja J. Muni. M. Schiffer'i trükk, Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR.